

אמרי
שמזאל

הנזכה

פניני תורה ומוסר מדרש והלכה
על פרשת השבוע

נערך ונילקט מתוך השיעור השבועי
מפי בן של קדושים האדמו"ר
הרב **שמזאל שמעון מזלידאנו** שליט"א

יו"ל ע"י בית המדרש מוסדות התורה והחסד "בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
אשדוד תשפ"ב

©
כל הזכויות שמורות
למכון להוצאת ספרים
שעל ידי מוסדות התורה והחסד
"בית מאיר"
ע"ש כ"ק מרן האדמו"ר הצדיק
הגה"ק רבינו מאיר אבוחצירא זיע"א
רחוב העצמאות 39
רובע הסיטי אשדוד
מייל : sisat2@gmail.com
לפרטים: 058-4150707

כל המעוניין להקדיש את החוברת להצלחה, לרפואה או לעלוי נישמת,
ניתן לפנות ל: 058-4150707
.....
לקבלת החוברת
במייל או בוואצפ, ניתן לשלוח הודעה
במייל- sisat2@gmail.com | בוואצפ: 058-4150707

ואלה יעמדו
על הברכה

הזכרת זו מוקד'שת

לברכתם לבריאותם ולהצלחתם של התורמים

ובני משפחתם הי"ו

ולברכתה והצלחתה ולרפואתה של

בת אל בת רחל

שהקב"ה ימלא כל מישאלות ליבם לטובה ולברכה ויזכו לבריאות

איתנה ופרנסה טובה שפע ברכה מזל והצלחה בכל מעשה

ידיהם, אמן.

מוקדש לעלוי נישמת

רחל בת ביג'איה ז"ל

סלה בן שרה ז"ל

לידה לאה בת זארי ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

החנוכה הוא זמן מיוחד מאוד זמן של אור גדול וזמן של ניסים ונפלאות

הגמרא אומרת (שבת כא ב) "שכשנכנסו יוונים להיכל טמאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן, שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה", כלומר שבזמן החשמונאים לא קבעו מיד את ימי חג חנוכה לימים של הלל ושמחה אלא בשנה הבאה, ולכאורה למה רק לשנה אחרת למה לא באותה שנה?

אלא אומר רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע ב'קדושת לוי' (קדושה ראשונה וע"ע ב'בני יששכר' מאמר הלל והודאה אות פא), שרק בשנה הבאה כשהרגישו את האור הרוחני שחזר להאיר בימי החנוכה, הבינו שהנסים הללו נחקקו לנצח. ואומר רבינו האר"י הקדוש, דע

לך שלזמן יש כח גדול, וכל שנה כשמגיעים ימי החנוכה מתעורר בשמים אותו עת רצון שהיה בימי החשמונאים, וכל שמונת ימי חנוכה נחקקו בשמים לזמן שמסוגל לניסים ונפלאות, ולכן מברכים בכל שמונת ימי חנוכה שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, ש כמו שהקב"ה עשה ניסים בימים ההם בזמן החשמונאים, כך הקב"ה עושה ועתיד לעשות ניסים בזמן הזה.

וכתוב בזוהר הקדוש שיש שלושים ואחד היכלות של רחמים בשמים, ופעמים שער אחד פתוח ופעמים שניים, אבל יש זמן אחד בשנה שכל השלושים ואחד שערי רחמים פתוחים והוא בזמן שנרות החנוכה דולקין, ולכן בזמן שנרות החנוכה דולקין הוא זמן שכדאי לאדם לעמוד מול נרות החנוכה ולהתפלל ולבקש מהקב"ה כל מה שצריך בו ישועה, ואומר רבינו חיים פלאג'י ז"ל (מועד לכל חי סימן כ"ז אות כ"ג) שחנוכה הוא זמן המסוגל לביאת המשיח, כי משיח ר"ת מ'דליקין ש'מונה ימי ח'נוכה.

שעשה ניסים לאבותינו

ורבותינו ז"ל תיקנו לברך בכל שמונת ימי חנוכה את ברכת שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, ושואל רבינו החפץ חיים שאם נסתכל בהיסטוריה של עם ישראל, נראה שלאורך כל הדורות היו הרבה ניסים גדולים וגלויים כמו בנס של קריעת ים סוף, וכן במעמד הר סיני וכן בבית המקדש היו נעשים בכל יום עשרה ניסים גדולים, ומה מיוחד דווקא בנס של חנוכה שקבעו חכמים לברך ברכת שעשה ניסים יותר משאר הניסים שנעשו לעם ישראל, ולא תיקנו לברך עליהם ברכת שעשה ניסים.

ויותר מזה, שהגמ' (תענית כה א) מספרת על התנא הקדוש רבי חנינא בן דוסא שהיה עני, וערב שבת אחת ראה את ביתו בוכה ושאל אותה - בתי מפני מה את בוכה? אמרה לו - באתי להדליק נרות שבת, ונתחלף לי הכלי של השמן בכלי של החומץ ולכן אני בוכה, אמר לה רבי חנינא - בתי אל תדאגי, מי שאמר לשמן שידלוק יאמר לחומץ שידלוק, ומספרת הגמרא

שהנר דלק בנס עד מוצאי שבת, ולכאורה הנס של רבי חנינא בן דוסא יותר גדול מנס פך השמן, כי בנס פך השמן הנס היה שכמות שמן של יום אחד דלקה שמונה ימים, ואילו לרבי חנינא בן דוסא אירע נס גדול יותר שחומץ דלק במשך כל השבת כולה.

אלא אומר רבינו החפץ חיים, שהמלחמה של היוונים בעם ישראל לא הייתה כמו כל המלחמות שיש בעולם, שכל המלחמות הם כדי לכבוש עוד חלקת אדמה או בשביל כסף או בשביל כבוד, אבל היוונים רצו דבר אחד - לעקור את התורה הקדושה ולעקור את הנשמה היהודית, היוונים רצו להשכיח את התורה הקדושה מעם ישראל, ולכן תיקנו חכמים דווקא על נס חנוכה לברך ברכת שעשה ניסים לאבותינו, כדי שנזכור בכל שמונת ימי חנוכה שהיוונים רצו לעקור את התורה, אבל בסופו של דבר היוונים הם אלו שנאבדו מן העולם, ואילו נרות החנוכה ממשיכים לדלוק בבתי ישראל כבר יותר מאלפיים שנה.

יעקב חבל נחלתו

מוזרים על הכה להילחם

רבינו הקדוש רבי חיים מוולוז'ין אומר (נפש החיים הגהה בשער א' פ"ה), שכשיהודי בא לקיים מצוה יצר הרע אומר לו - מה בסך הכל אתה עושה דבר קטן ביותר, אבל צריך יהודי לדעת שבשעה שהוא מקיים מצוה ואפילו הקטנה ביותר בכח המצווה שהוא עושה לנענע את כל העולמות העליונים, וכך פירש רבי חיים מוולוז'ין את הפסוק (דברים לב ט) "כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו", ואמר רבי חיים מוולוז'ין שהפירוש הוא שהטבע בעולם שאם לוקחים חבל ומנענעים אותו בצד אחד, גם הקצה השני של החבל מתנענע, וכך אנו צריכים לזכור שאנחנו עם ישראל קשורים לבורא עולם כמו בחבל, וכל פעולה שאנו עושים כאן בעולם הזה אנו מנענעים את החבל, וכשמנענעים קצה אחד של החבל גם הקצה השני של החבל מתנענע, ולכן כשיהודי בא להדליק נרות חנוכה הוא צריך לדעת שבפעולה הקטנה הזאת שהוא עושה בהדלקת נרות החנוכה, הוא מנענע את כל העולמות

בחנוכה אנו מזכירים בתפילה (בנוסח האשכנזי), על הנסים ועל הנפלאות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, ולכאורה למה תיקנו חכמים לומר 'ועל המלחמות', היה צריך לומר ועל הניצחונות שהנס הוא שהחשמונאים ניצחו את היוונים,

אלא אומר הרב מפוניבז' זצ"ל שהמלחמה עם היוונים לא הסתיימה אלא היא מתנהלת בכל יום, בתוכנו ומחוצה לנו ובכל יום יש לנו מלחמה כנגד האויבים מבחוץ ומבפנים, המלחמה מבפנים היא שהיצר הרע רוצה להשכיח מאתנו את התורה ואת המטרה שלשמה באנו לעולם הזה, והמלחמה מבחוץ היא שבכל דור יש מי שנלחם כנגד התורה ורוצה להשכיח מאתנו את התורה, ורוצה שנלמד מתרבות יוון ונחיה כמו הגויים ונתבולל בגויים, לכן אנו עדיין נמצאים במלחמה תמידית ולכן אנו אומרים ועל המלחמות ולא אומרים ועל הניצחונות כי המלחמה עדיין לא הסתיימה.

הילולת אברהם אבינו

כמו כן ראש חודש טבת הוא יום ההילולא של אברהם אבינו כמו שמובא בספר הקרניים שחיברו רבי יצחק בן הראב"ד, כמ"ש (בראשית טו) "ואתה תבוא אל אבותיך בשלום תיקבר בשיבה טובה", ת'קבר ב'שיבה ט'ובה ר"ת טב"ת.

חנוכה – עת האור

חנוכה הוא זמן שבו הקב"ה האיר לעם ישראל באור גדול מאוד, ובזמן הזה בכל שנה ושנה יש כח לכל יהודי באופן פרטי לצאת מן החושך אל האור, ולצאת מכל צרה ולראות ברכה והצלחה.

ובחנוכה נעשו לאבותינו שני ניסים, הנס הראשון הוא הניצחון במלחמה המעטים כנגד הרבים, והנס השני הוא נס פך השמן שכמות שמן שאמורה להספיק ליום אחד הספיקה לשמונה ימים.

העליונים, ובשעה שהוא מדליק את נרות החנוכה האור נרות החנוכה מאיר בעולמות העליונים מאוד.

חנוכה – פרשת מקץ – תשפ"ב

נר לכבוד התנא רבי מאיר בעל הנס

הרב הבן איש חי (שנה א וישב כח) כותב, שיש סגולה מיוחדת לישועה והצלחה שבליל ראש חודש טבת ידליק נר ויתן צדקה לכבוד התנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס, ויאמר שלוש פעמים "אלהא דמאיר ענני", ויבקש מהקב"ה כל מה שצריך בו ישועה ומובטח לו שבקשתו תתקבל בשמים.

והוא משום שהתנא הקדוש רבי מאיר בעל הנס היה מלומד בניסים, ובימי החנוכה שהוא זמן המסוגל ביותר לניסים ונפלאות, יש סגולה מיוחדת לישועה.

כל הקערה, רק השמן יישפך אפילו שהשמן היה בקערה לפני המים, כי השמן מטבעו הוא צף למעלה, ומכאן אנו למדים עצה גדולה כיצד לדחות מליבנו וממוחנו את כל המחשבות המרות והקשות ואת כל הדאגות, והיא שהרי השמן הוא דבר מר ומי שמכניס לימוד תורה למחשבתו מיד כל הדאגות הולכות ממנו, כי התורה נמשלה למים שנאמר (ישעיה נה א) "הוי כל צמא לכו למים" ואין מים אלא תורה, לכן ילמד תורה ועל ידי שילמד תורה כל הדאגות ילכו ממנו.

חושך - זו מלכות יוון

דרשו חז"ל (בראשית רבה ב ד): "והארץ היתה תוהו ובוהו, וחושך על פני תהום. חושך - זו מלכות יוון". שהחשיכה את עיניהם של עם ישראל, שהיוונים גזרו גזירות קשות מאוד על עם ישראל.

והיוונים נלחמו בכל כוחם בעם ישראל, והמלחמה הייתה רק על דבר אחד, מלחמה על התורה הקדושה, שהיוונים רצו לעקור את התורה הקדושה מעם ישראל, רצו לעקור

אדון הנפלאות

רבותינו ז"ל תיקנו לנו בברכת יוצר אור לומר לקב"ה שמונה שבחים, פועל גבורות, עושה חדשות, בעל מלחמות, זורע צדקות, מצמיח ישועות, בורא רפואות, נורא תהילות, אדון הנפלאות, ומובא בספר היראים ששמונת השבחים הללו הם כנגד שמונה ימי חנוכה, וכל שבח הוא כנגד יום אחד מימי החנוכה, ובכל יום מימי החנוכה מתעוררת מידה אחרת משבחי הקב"ה, ונר שישי של חנוכה הוא כנגד בורא רפואות ובו יש כח מיוחד של רפואה.

ונר שמיני של חנוכה 'זאת חנוכה' הוא כנגד אדון הנפלאות, שביום שמיני של חנוכה הקב"ה מתנהג עם כל יהודי מעל הטבע בניסים ונפלאות.

כל צמא לכו למים

אומר רבינו החפץ חיים שהטבע בעולם הוא, שאם ייקח אדם קערה גדולה עם שמן וישפוך על השמן מים בכמות שיש בה כדי למלא את

בסוף ימי החנוכה?
אלא אומר השפת אמת, דע לך - כי
הקדושה של חג החנוכה אינה פוסקת
וההשפעה והאור המיוחד של חנוכה
מלווים את היהודי למשך כל השנה
כולה, ולכן קבעו חכמים להניח את
החנוכייה מצד שמאל למזוזה, שכמו
שהמזוזה קבועה בפתח הבית כל
השנה כולה, כך האור של נר החנוכה
משפיע ברכה לבית כל השנה כולה.

חנוכה לא יתבטל לעולם

נאמר במדרש משלי (פרשה ט) שכל
החגים עתידין לעתיד לבוא להתבטל,
חוץ מחנוכה ופורים שאינם בטלין
לעולם.

ולכן כשמברכים על מצוות הדלקת
נר החנוכה, לא מברכים 'על הדלקת
נר חנוכה', אלא 'להדליק נר חנוכה'
בלשון עתיד, כדי לרמוז שנר חנוכה
ידליקו אותו לעולם עד סוף כל
הדורות.

ושואל רבנו רבי דוד בן זימרא
זצוק"ל (שו"ת הרדב"ז ח"ב ס' תרסב)
המכונה הרדב"ז, הרי התורה היא
נצחית ולא תתבטל לעולם, ואחד

את הנשמה היהודית, לכן הנס נעשה
דווקא בשמן כי השמן אותיות נשמה.
ומכיוון שהיוונים רצו לכבות את
האור של התורה הקדושה, ולהשכיח
את התורה מעם ישראל כמו שאנחנו
אומרים בתפילה 'להשכיחם תורתך',
לכן דווקא בימי החנוכה צריך
להרבות בלימוד התורה, והאור
שיוצא מנרות החנוכה רומז לאור של
התורה, כמו שכתוב (משלי ו כג) "כי
נר מצוה ותורה אור".

והיוונים אפילו שהיו אימפריה
גדולה מאוד כבר אבדו מן העולם,
אבל נרות החנוכה כבר יותר מאלפיים
שנה דולקים בבתיים של עם ישראל,
ובכך אנו מפרסמים את הנס ומראים
לכל העולם שעם ישראל ניצחו את
היוונים.

אור חנוכה נשאר לכל השנה

הרב הקדוש האדמו"ר בעל השפת
אמת כותב, שבכל החגים בסיום החג
עושים הבדלה אבל בסוף ימי החנוכה
לא עושים הבדלה, ולכאורה מדוע
לא תיקנו חכמים לעשות הבדלה

חנוכה

א) מדוע נמשלו עם ישראל דווקא לזית יותר משאר הפירות? ואומרים רבותינו ז"ל, שבשמן היוצא מן הזית יש שלוש תכונות שאין בפירות אחרים, דבר ראשון שהוא צף מעל כל שאר המשקים, דבר שני שהוא לא מתערב עם שאר המשקים, והדבר השלישי הוא שהשמן יוצא מן הזית רק לאחר שחובטין בו ומכים אותו, ושלוש תכונות אלו יש בעם ישראל.

התכונה הראשונה: שכמו שהשמן צף למעלה מעל כל המשקים כך עם ישראל הוא מעל כל אומות העולם, ומכיוון שגם הגויים יודעים שעם ישראל הוא מעליהם והוא העם המובחר, לכן הם שונאים את עם ישראל.

והתכונה השנייה: שכמו שהשמן לא מתערב עם שאר משקים כך עם ישראל לא יכול להתבלבל בגויים, וכל המהות והייחודיות של עם ישראל היא שהוא מובדל מהגויים, וכמו שנאמר בתורה (דברים ז ו) "כי עם קדוש אתה לה' אלוקיך", וכן (במדבר כג ט) "הן עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב", שקדושה לא יכולה

משלושה עשר עיקרים של התורה הקדושה הוא להאמין שהתורה לא תשתנה בשום זמן ח"ו, א"כ איך אפשר לומר שכל החגים עתידין להתבטל חוץ מפורים? הרי כל המועדות הללו כתובים בתורה.

אלא אומר הרדב"ז שברור שבשום מצב ח"ו לא תתבטל שום מצוה מן התורה, אלא הכוונה היא שלעתיד לבוא בביאת המשיח יהיה כל כך רוב טוב וברכה לעם ישראל, עד שכל ימות השנה יהיו ימים טובים ולא יהיה הבדל בין חג פסח וחג הסוכות לשאר ימות השנה, כי גם בשאר הימים יהיה שמחה כמו בחגים עצמם ולא יהיה ניכר ההבדל, אבל בפורים תהיה שמחה כל כך גדולה עד שירגישו את השמחה היתרה יותר משאר הימים. עכ"ד.

ואפשר לומר שה"ה בחנוכה יהיה כל כך שמחה עד שיזכרהו לנצח.

עם ישראל נמשלו לזית

בנביא ירמיה (יא טז) כתוב "זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך", רואים אנו שהנביא המשיל את עם ישראל לזית, ושואלים חז"ל (ש"ר לו

להתערב בטומאה.

ועד היום המלחמה הזו עדיין קיימת, שהגויים רוצים שהיהודים יתבוללו בהם ושיהודים יתחננו עם גויות, וגם בזמננו יש רח"ל יהודים שמתבוללים בגויים ונאבדים מן העם היהודי, הרי יהודי שיאכל ביום כיפור ויהודי שיאכל חזיר ואפילו יהודי שילך להתפלל בכנסייה של הנוצרים הוא נשאר יהודי, כי יהודי תמיד נשאר יהודי ולא משנה מה הוא יעשה, אבל יהודי שמתחתן עם גויה הילדים שלו הם כבר לא יהודים והוא נכחד מן היהדות.

והתכונה השלישית: שכמו שהשמן יוצא מהזית רק אחרי שחובטין בו, כך יהודי חוזר בתשובה רק כשיש לו בעיות וייסורים, ואילו אדם כשהכל טוב לו הוא שוכח מבורא עולם, וכמו שנאמר (דברים ח יא-יד) "השמר לך פן תשכח את ה' אלוקיך לבלתי שמור מצותיו ומשפטיו וחוקותיו אשר אנכי מצווך היום: פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת: ובקרך וצאנך ירביון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה: ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך המוציאך מארץ מצרים מבית

עבדים", יהודי נזכר בבורא עולם רק כשיש לו איזו בעיה בפרנסה או אם אחד מבני ביתו אינו בקו הבריאות, מיד הוא מחפש להתקרב ולהתחזק. וכשהלב אטום לבורא עולם אפילו יהודי שרואה ניסים גלויים לא מתעורר לתשובה, ולכן במצב כזה מיד הקב"ה מביא על האדם ייסורים, וכשבאים ייסורים האדם מתעורר לתשובה, יהודי צריך תמיד לזכור גם כשטוב לו שלא לשכוח את בורא עולם, והגמרא אומרת (ברכות י ב) שבזמן חזקיהו המלך היה ספר ובו היה כתוב כל הרפואות לכל המחלות, וכשאדם היה חולה היה פותח את הספר הזה והיה עושה על פי מה שכתוב בו והיה מבריא, וכשראה חזקיהו המלך שהפסיקו עם ישראל להתפלל לקב"ה גנז את ספר הרפואות, ואמר לקב"ה - ריבוננו של עולם, לא טוב לאדם להיות בריא עד יום מותו, אלא מתוך שחולה הוא מיד מתעורר להתפלל ועושה תשובה.

שבת מילה הודיש

היוונים רצו שהיהודים יתיוונו וילמדו מתרבות הגויים ויחיו כמו

חנוכה

מהקב"ה וכל מה שהוכיחם לא שמעו אליו, התפלל לקב"ה שלא ירדו גשמים וכך היה שבמשך שלוש שנים היתה בצורת ולא ירדו גשמים והרבה אנשים מתו ברעב, ואחרי שלוש שנים ציווה ה' על אליהו להראות לאחאב בהר הכרמל ואמר אליהו הנביא לאחאב - בא ונעשה מבחן ונראה מי האלוקים, האם ה' הוא האלוקים או העבודה הזרה, ועשו מזבח אחד לה' ומזבח שני לעבודה זרה ובאו כל עם ישראל, ועמד אליהו ואמר - כך יהיה המבחן יש כאן שני מזבחות והיכן שתרד אש מן השמים הוא האלוקים האמתי, ונביאי השקר הכינו קרבן לעבודה זרה והתפללו שהקרבן יתקבל, ומהבוקר עד הצהריים הקרבן עומד ולא ירדה אש מן השמים, ובשעת המנחה עמד אליהו הנביא והתפלל לקב"ה שיוריד אש מן השמים על הקורבן, כדי שכולם יראו שה' הוא האלוקים ומיד ירדה אש מן השמים, וראו כל עם ישראל והשתחוו לה' ואמרו כולם ה' הוא האלוקים ה' הוא האלוקים' וחזרו כולם בתשובה.

ושואל הרב לייב חסמן בספרו אור

הגויים ויתבוללו בגויים, ולכן כל המצוות המבדילות בין יהודים לגויים גזרו על היהודים שלא יקיימו אותם, והדבר הראשון שמבדיל בין יהודי לגוי זו ברית המילה ולכן גזרו היוונים על היהודים שלא יעשו ברית מילה, והדבר השני שמבדיל בין יהודי לגוי זו שמירת השבת, שעל הגויים נאמר (בראשית ח כב) "יום ולילה לא ישבותו" וגוי ששבת חייב מיתה, והדבר השלישי המבדיל בין יהודי לגוי אלו המועדות חג הפסח חג השבועות וחג הסוכות, ולכן גזרו היוונים על קידוש החודש כי אם לא ידעו מתי ראש חודש לא ידעו מתי חלים החגים.

ורוב היהודים בארץ ישראל הלכו והתייוונו, והיו היוונים משכנעים את היהודים שכל מי שיתיוון ימנו אותו שר ומושל, ומרוב הגזירות הקשות רוב היהודים לא עמדו בניסיונות והלכו והתייוונו.

רק על ידי ייסורים יחזרו בתשובה

בספר מלכים (א יח) מסופר שכשמלך אחאב על ישראל היו כולם עובדי עבודה זרה, וכשראה אליהו הנביא איך כל בני ישראל התרחקו

גדול ולקח את חמשת בניו והיה קורא בקול גדול מי לה' אלי, ויצא להילחם ביוונים ועשה הקב"ה למתתיהו ניסים גדולים, ולכל מקום שהלך היו יורדים מלאכים מן השמים ונלחמים ביוונים מכות חזקות עד שניצחו במלחמה, והוא מה שאנו אומרים בתפילה 'מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים'.

"ויהודה יצא אך במתי מעט לקראתם. והי בראותם את מחנה האויבים ויאמרו הנה אנחנו יוצאים במתי מעט היאך נעמוד לפני החיל הנורא הזה? ויען יהודה ויאמר היד ה' תקצר לתת רבים ביד מעטים, ואם יש מעצור לו להושיע ברב או במעט?" (ספר חשמונאים פרק ג). "ויהי בראותם את מחנה האויבים כי עצום הוא, וייראו. ויאמר יהודה אליהם אל תיראו מהם מפני המונם ואל תחפזו מפני רוב כוחם". (שם פרק ד).

וזהו סוד הכח של עם ישראל, מסירות נפש, שכשיהודי מוסר נפשו על קידוש השם מיד הקב"ה עושה לו ניסים ונפלאות, ובזכות יהודי אחד שמסר את נפשו על קידוש השם הקב"ה מציל עם שלם, ובזכות

יהל (פרשת כי תשא) מדוע היה צריך אליהו לחכות שלוש שנים שיסבלו עם ישראל מהרעב וימותו אנשים נשים וטף, וכי לא היה יכול לעשות את המבחן מיד והיה מוכיח לכולם שה' הוא האלוקים? ומדוע חיכה שלוש שנים?

אלא ללמדנו שרק כאשר באים ייסורים יהודי מתעורר בתשובה בכל ליבו, אבל כל זמן שאין ייסורים אפילו שרואה נס גלוי לא מתעורר לתשובה, ולכן אף על פי שאלהו הנביא עשה נס גדול מאוד וירדה אש מן השמים לעיני כל עם ישראל אלמלי היו רעבים וצמאים לא היו מתעוררים לתשובה, כי ליבם היה אטום ומה שפותח את הלב אלו רק הייסורים.

מסירות נפש - סוד הכח של עם ישראל

כתוב במגילת חשמונאים שבמשך שלוש שנים היוונים העמידו פסל בתוך קודש הקודשים, והיו מקריבים קורבן חזיר על גבי המזבח, עד שקם יהודי אחד בשם מתתיהו בן יוחנן כהן

ל ט יב) "וינוס ויצא החוצה" במסירות נפש גדולה, ובזכות מסירות הנפש הזו זכו כל עם ישראל לקריעת ים סוף, כמו אומר המדרש (ילקו"ש בראשית ל ט יב) "שמעון איש קטרון אומר, בזכות עצמותיו של יוסף קרע הים לפני ישראל, שנאמר (תהלים קיד ג) "הים ראה וינס", בזכות וינס ויצא החוצה". בזכות יוסף שכתוב אצלו "וינוס ויצא החוצה" זכו עם ישראל לנס מעל הטבע של קריעת ים סוף, ואומר הגאון מווילנא זיע"א שאם יוסף הצדיק לא היה עומד בניסיון לא הייתה קריעת ים סוף וכל עם ישראל היו טובעים בים, ורק בזכות מסירות הנפש של יהודי אחד זכו כל עם ישראל, וכך בחנוכה בזכות מסירות נפשם של כמה יהודים מועטים, הקב"ה עשה ניסים גדולים לעם ישראל וניצחו המעטים את הרבים.

מסירות נפשם של ילדי ישראל

המדרש מספר (איכה רבתי נ) "מעשה במרים בת נחתום שנשבית

מסירות נפשו של מתתיהו בן יוחנן כהן גדול הקב"ה עשה את כל הנס הגדול של חנוכה.

אפילו אדם יחיד יש בכוחו לעשות שינוי גדול

מחג החנוכה אנו למדים שיש כח אפילו לאדם יחיד לעשות שינוי גדול, ולפעמים אדם חושב מה יועיל מה שאני אומר ומה שאני אעשה, הרי אני יחיד כנגד רבים והיחיד לא יכול לנצח את הרבים, אבל מחנוכה אנחנו לומדים שגם היחיד יכול לנצח את הרבים.

רבינו החפץ חיים אומר שחנוכה בא ללמד אותנו לדורות עולם, שגם אם רואים חושך וערפל גדול, בכח יהודי אחד להדליק נר קטן ולדחות את כל החושך, וכך היה בזמן היוונים שקומץ קטן של יהודים שמסרו נפשם כדי לא להיתיוון, הקב"ה עזר להם ועשה להם ניסים ונפלאות.

וכך אנו רואים בתורה, שיוסף הצדיק היה נער עבד במצרים ותפשה אותו בבגדו אשת פוטיפר שיעבור עמה עבירה, ואומרת לנו התורה (בראשית

חנוכה

הוציא השביעי והוא היה קטן שבכולן, אמר, בני השתחוהו לצלם, אמר לו חס ושלום. אמר לו למה, אמר לו שכן כתיב בתורתנו (שמות ד לט): וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, ולא עוד אלא שנשבענו לאלוהינו שאין אנו ממירין אותו באל אחר, שנאמר (שמות כו יז): את ה' האמרת היום, וכשם שנשבענו לו כך נשבע לנו שאין ממירנו באמה אחרת, שנאמר (שמות כו יח): וה' האמירך היום.

אמר לו קיסר אחיך שבעו ימים ושבעו חיים וראו טובה, ואתה קטן לא שבעת ימים ולא שבעת חיים ולא ראית טוב בעולם, השתחוהו לצלם ואעשה בך טובות, אמר לו כתיב בתורתנו (שמות טו יח): ה' ימלוך לעלם ועד, ואומר (תהלים י טז): ה' מלך עולם ועד אבדו גוים מארצו, ואתם בטלים ואויביו בטלים. בשר ודם היום חי ולמחר מת, היום עשיר ולמחר עני, אבל הקדוש ברוך הוא חי וקים לעולם ולעולמי עולמים.

אמר לו קיסר, ראה אחיך הרוגים לפניך, והריני משליך טבעתי לארץ

היא ושבעה בניה... הביא את הראשון ואמר לו השתחוהו לצלם, אמר לו חס ושלום איני משתחוהו לצלם. אמר לו למה, מפני שכן כתיב בתורתנו (שמות כ ב): אנכי ה' אלוקיך, מיד הוציאו והרגו.

הוציא השני ואמר לו השתחוהו לצלם, אמר לו חס ושלום, אחי לא השתחוהו ואני איני משתחוהו. אמר לו למה, אמר לו שכן כתיב בתורה (שמות ב ג): לא יהיה לך אלוקים אחרים על פני, מיד גזר עליו והרגוהו. הוציא השלישי ואמר לו השתחוהו לצלם, אמר לו איני משתחוהו. אמר לו למה, [אמר לו שכתוב בתורה] (שמות לד יד): כי לא תשתחוהו לאל אחר, מיד גזר עליו והרגוהו.

הוציא הרביעי ואמר פסוקיה (שמות כב יט): זבח לאלוקים יחרם, גזר עליו והרגוהו.

הוציא החמישי ואמר גם הוא פסוקיה (דברים ו ד): שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, מיד גזר עליו והרגוהו.

הוציא הששי ואמר גם הוא פסוקיה (שמות ז כא): כי ה' אלוקיך בקרבך אל גדול ונורא, גזר עליו והרגוהו.

חנוכה

(תהלים קטו ז): ידיהם ולא ימישון, ובאלוקינו כתיב (ישעיה מח יג): אף ידי יסדה ארץ. אמר לו וכי יש רגלים לאלוקיכם? אמר לו באלוקיכם כתיב (תהלים קטו ז): רגליהם ולא יהלכו, ובאלוקינו כתיב (זכריה יד ד): ועמדו רגליו ביום ההוא על הר הזיתים. אמר לו וכי יש גרון לאלוקיכם? אמר לו באלוקיכם כתיב (תהלים קטו ז): לא יהגו בגרונם, ובאלוקינו כתיב (איוב לו ב): והגה מפיו יצא.

אמר לו אם יש בו כל המידות הללו באלוקיכם מפני מה אינו מציל אתכם מידי כמו שהציל לחנניה מישאל ועזריה מיד נבוכדנצר. אמר לו חנניה מישאל ועזריה כשרים היו ונבוכדנצר מלך הגון היה לעשות נס על ידו, אבל אתה אינך הגון ואנו נתחייבנו מיתה לשמים, אם אין אתה הורגנו הרבה הורגים יש למקום, הרבה דובים הרבה זאבים ואריות ונחשים ונמרים ועקרבים שיפגעו בנו ויהרגונו, אלא לסוף הקדוש ברוך הוא עתיד לפרע ממך את דמינו, מיד גזר עליו להורגו. אמרה לו אמו בחיי ראשך קיסר תנה את בני ואחבקהו ואנשקהו. נתנוהו לה... אמרה לו בחיי ראשך

לפני הצלם והגביהה כדי שידעו הכל ששמעת לקולי. אמר לו חבל עליך קיסר, מה אם אתה מתיירא מבני אדם שכמותך, אני לא אתיירא ממלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא אלהי עולם. אמר לו וכי יש אלוה לעולם? אמר לו אללי עליך קיסר, וכי עולם של הפקר ראית.

אמר לו וכי יש פה לאלוקיכם? אמר לו באלוקיכם כתיב (תהלים קטו ה): פה להם ולא ידברו, ובאלוקינו כתיב (תהלים לג ו): בדבר ה' שמים נעשו. אמר לו וכי יש עיניים לאלוקיכם? אמר לו באלוקיכם כתיב (תהלים קטו ה): עיניים להם ולא יראו, ובאלוקינו כתיב (זכריה ד י): עיני ה' המה משוטטים בכל הארץ. אמר לו וכי יש אזנים לאלוקיכם? אמר לו באלוקיכם כתיב (תהלים קטו ו): אזנים להם ולא ישמעו, ובאלוקינו כתיב (מלאכי ג טז): ויקשב ה' וישמע. אמר לו וכי יש אף לאלוקיכם? אמר לו באלוקיכם כתיב (תהלים קטו ו): אף להם ולא יריחון, ובאלוקינו כתיב (בראשית ח כא): וירח ה' את ריח הניחוח. אמר לו וכי יש ידיים לאלוקיכם? אמר לו באלוקיכם כתיב

ובת קול יוצאת ואומרת (תהלים קיג ט): אם הבנים שמחה, ורוח הקדש צווחת ואומרת: על אלה אני בוכייה".

מהיכן הנוה למסור נפש?

שואל רבותינו מדוע אמרה מרים בת נחתום לבנה - לך תאמר לאברהם אבינו אתה הקרבת בן אחד ואני הקרבתי שבעה? וכי היא חלילה מתגאה עליו?

אלא מבארים רבותינו שהיא פנתה לאברהם אבינו ואמרה - רק בזכות שאתה עמדת בניסיון והקרבת בן אחד, נתת לי את הכוחות להקריב שבעה בנים, אבותינו הקדושים הטמיעו בנו מידות טובות, עמדו בניסיונות רבים והנחילו לנו את הדרך.

הגמרא (ברכות כ א) אומרת מפני מה הדורות הראשונים זכו לראות ניסים מעל הטבע בכל יום ודורות האחרונים אינם זוכים? עונה הגמרא שהדורות הראשונים שמסרו עצמם כדי לקיים מצוות זכו לראות ניסים מעל הטבע, וכך חג החנוכה בזכות

קיסר הרגני תחלה ואחר כך הרגהו, אמר לה קיסר איני שומע לך מפני שכתוב בתורתכם (ויקרא כב כח): ושור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד, אמרה לו שוטה שבעולם כבר קימת כל המצוות ולא נשאר לך אלא זו בלבד, מיד ציווה עליו להרגו.

נפלה אמו עליו והייתה מחבקתו ומנשקתו ואמרה לו בני, לך אצל אברהם אביכם ואמר לו כך אמרה אמי אל תזוח דעתך עליך ותאמר בניתי מזבח והעליתי את יצחק בני, הרי אמנו בנתה שבעה מזבחות והעלתה שבעה בנים ביום אחד, אתה ניסיון ואני מעשה, עד שהייתה מנשקתו ומחבקתו גזר עליו והרגהו עליה, וכיון שנהרג שיערו חכמים שנותיו של אותו תינוק ונמצא בן שתי שנים וששה חדשים ושש שעות ומחצה.

באותה שעה צעקו כל אמות העולם ואמרו מה אלוקיהם של אלו עושה להם שכך נהרגין עליו בכל שעה, ועליהם כתיב (תהלים מד כג): כי עליך הרגנו כל היום.

לאחר ימים נשתטית אותה האישה ונפלה מן הגג ומתה, לקים מה שנאמר (ירמיה טו ט): אמללה ילדת השבעה,

המזבח הקב"ה קרא לכל הנשיאים שיביאו קורבן לכבוד חנוכת המזבח חוץ משבט לוי שהקב"ה לא קרא לאהרון הכהן שהיה נשיא שבט הלוי, וכשראה אהרון הכהן שהקב"ה לא קרא לו להשתתף בחנוכת המזבח חלשה דעתו, וכשראה הקב"ה שאהרון הכהן בצער אמר לו שלך גדולה משלהם שאתה תדליק את המנורה, ושלך קיימת לעולם, ולכן נסמכה חנוכת המזבח להדלקת המנורה.

ושואל רבינו הרמב"ן (במדבר ח ב) איך אמר לו הקב"ה לאהרון הכהן 'שלך קיימת לעולם', הרי משחרב בית המקדש פסקה הדלקת המנורה? אלא אומר הרמב"ן שאותו האור שהיה מאיר במנורה בבית המקדש מאיר לעולם לנצח נצחים, ובזמן שבית המקדש היה קיים היה האור מאיר במנורה, ומשחרב בית המקדש האור הזה מאיר בנרות חנוכה לכן אמר לו הקב"ה שלך קיימת לעולם.

בה האהדות

התורה אומרת שהמנורה שהייתה

מסירות נפש זכו לראות ניסים מעל הטבע, שכשיהודי פועל מעל לכוחותיו הקב"ה מתנהג עימו מעל הטבע.

למה מדליקים נרות חנוכה?

להדלקת נרות חנוכה יש שתי סיבות, הסיבה הראשונה זכר לנס פך השמן שהיוונים טימאו את כל השמנים, ואחרי שהחשמונאים ניצחו את היוונים מצאו פך שמן קטן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שהייתה בו כמות של שמן שמספיקה רק ליום אחד, ונעשה נס והדליקו ממנו שמונה ימים וזכר לנס הזה מדליקין שמונה ימים את נרות החנוכה.

האור נמשך לנצח

אנו רואים בתורה שהתורה הקדושה הסמיכה את חנוכת המזבח להדלקת המנורה, ואומר רש"י (במדבר ח ב) למה נסמכה פרשת חנוכת המזבח להדלקת המנורה? אלא מבאר רש"י לפי שבחנוכת

איזה אור מבקש הקב"ה?

המדרש (במד"ר טו ב) אומר שבשעה שאמר הקב"ה לאהרן הכהן בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה, אמר אהרן להקב"ה - ריבוננו של עולם וכי לאורה אתה צריך? הרי אתה מאיר לכל העולם כולו כמ"ש 'יוצר אור ובורא חושך', וכן המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים, אמר לו הקב"ה לאהרן הכהן אף על פי שאני איני צריך לאור המנורה אבל כדי להרגיל אתכם להכיר טובה כנגד טובה, ציוותי אתכם להדליק את המנורה בבית המקדש, כדי להכיר לבורא עולם טובה על כך שבזמן שעם ישראל היו במדבר במשך ארבעים שנה (שמות יג כא) "וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך, ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה", כשם שהארתני לכם כך רצוני שתאירו לפני.

וזהו הטעם להדלקת נרות חנוכה, כדי להכיר טובה לבורא עולם על שעשה אתנו ניסים גדולים בימי החשמונאים, ולכן אנו מדליקים

במשכן הייתה כולה מקשה ולא כמה חלקים שהדביקו אותם אחד לשני, ולכן בשעה שהקב"ה אמר למשה רבינו לבנות את המנורה, משה רבינו לא הבין איך אפשר לעשות מנורה שכולה תיעשה מחלק אחד, עד שהקב"ה הראה למשה רבינו איך לעשות את המנורה, וכמו שדרשו חז"ל במדרש (תנחומא בהעלותך ג) על הפסוק (במדבר ח ד) "וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היא, כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה" מהו וזה? מלמד שהקב"ה הראה למשה רבינו איך לעשות את המנורה.

והטעם שהקב"ה ציווה שהמנורה תעשה דווקא מחלק אחד, הוא משום שהמנורה מסמלת את האחדות ואחדות יש רק כשכולם חלק אחד, ולכן המנורה המסמלת את האחדות צריכה להיות דווקא חלק אחד.

וכך גם בחג החנוכה זכו המעטים לנצח את הרבים כי המעטים היו באחדות, ולכן כוחם היה גדול מה שאין כן הגויים אפילו שהם רבים מאוד אבל אין בהם אחדות

התביישתי, ורצתי לביתי וכיביתי את כל נרות השמן שהדלקתי לכבוד המלך, וכשראיתי את כל כלי הזהב שמחזיקים עבדי המלך, רצתי לביתי והטמנתי את כל כלי החרס שיש לי שהכנתי לכבוד המלך, כששמע המלך אמר - חייך שאין אני משתמש אלא בשלך, ולא במנורות זהב שלי ולא בכלים של זהב שלי אלא רק בכלים שלך ובאוכל שלך.

עם ישראל מעל כל אומות העולם

והנמשל הוא שכשציווה הקב"ה את משה רבינו על המנורה התפלא מאוד, ושאל את הקב"ה - רבש"ע, מנורה זו מה טיבה? אמר הקב"ה וכי אני צריך שידליקו לי אור הרי אני יוצר אור ובורא חושך אני המאיר לכל העולם כולו? אלא כדי להראות את האהבה שיש לי על בני עם ישראל לכן צייתי אותם להדליק לי מנורה, שעם כל האור שיש לי אין אני משתמש אלא באור שלכם, כדי לגדל אתכם מכל אומות העולם שיגידו - ראו עם ישראל למי הם מדליקים

את החנוכייה שנזכור את כל אותם הניסים.

משל למלך אחד שהיה אוהב איזה אדם כפרי, ויום אחד שלח המלך לכפרי מכתב - בעוד חודש ימים אני בא לבקר אצלך בבית ואני אישן אצלך יום אחד, וכששמע הכפרי שמח מאוד והתחיל לנקות את ביתו והלך וקנה לפי הכוח שלו כל מיני כלים חדשים, וכשהגיע היום שהמלך היה צריך לבוא בישראל אוכל טוב, והדליק מנורות של שמן בכל הבית והיה עומד מחוץ לכפר ומחכה לקבל את פני המלך, וכשראה שהמלך מתקרב ראה את החיילים של המלך מחזיקים מנורות של זהב סביב המלך, וכשראה אותו כפרי את כל הכבוד שיש למלך התבייש ואמר איך הדלקתי מנורות פשוטות של שמן בכלים של חרס, רץ מהר לביתו וכיבה את כל הנרות והטמין את כל כלי החרס וכשנכנס אליו המלך שאל אותו המלך - וכי לא התכוננת? הרי הודעתי לך שאני מגיע לבקר אצלך לפני חודש ימים? אמר לו הכפרי - אדוני המלך, התכוננתי, אבל כשראיתי את כל עבדיך עומדים סביבך עם מנורות של זהב,

שבחנוכה עם ישראל ראו שהיוונים כבר שלוש שנים מטמאים את בית המקדש ומקריבים קורבן חזיר על גבי המזבח, ועל פי השכל וההיגיון אין סיכוי שהמצב ישתנה, אבל עם ישראל האמין שאין יאוש בעולם כלל, ומכח האמונה בבורא עולם באה הישועה.

אל ימנע עצמו מן הרחמים

ולכן אמרו חז"ל (ברכות י א) "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים", ואומר הרב מבריסק מרן הגרי"ז הלוי זצ"ל (הובא בהקדמה לספר נס ההצלה של ישיבת מיר) המחשה נפלאה לזה שאדם יתאר לעצמו, שמלך גדול העמיד אותו למשפט ונגזר דינו למוות וקבעו יום להוציא אותו להריגה, וכשהגיע היום באו אליו החיילים של המלך ולקחו סכין וחידדו אותה שתהא חדה מאוד, וכבר הניחו אותה על צווארו של אותו אדם, וכי יש איזה סיכוי לאדם זה לחיות? ודאי שלא! ועל מקרה כגון זה אמרו חז"ל

אור, למי שאמר והיה העולם.

אין יאוש בעולם כלל

רבינו הקדוש רבי נחמן מברסלב כותב, שעיקר הניסיון של האדם היהודי בעולם הזה הוא שלא ליפול לייאוש, וצריך להאמין שאין יאוש בעולם כלל.

ואפילו בזמנים הקשים ביותר ואפילו בייסורים הקשים ביותר, אסור ליהודי ליפול ח"ו ליאוש כי דווקא מתי שאדם מסתכל ורואה כביכול שאפסה כל תקוה, דע שהגאולה קרובה לבוא... כמו שאמר דוד המלך (תהלים כג ד) "גם כי אלך בגיא צלמוות לא אירא רע כי אתה עמדי".

כי אדם מגיע ליאוש רק כשחושב שאין לו יותר סיכוי להגיע אל המטרה שאליה רצה להגיע, אבל יהודי שיש בו אמונה ברורה בבורא עולם, ויודע ומאמין שגם כשנראה שאפסה כל תקוה, הקב"ה ברגע אחד יכול דווקא מהמקום שהיה נראה שאין כבר יותר סיכוי, להצמיח לו ישועה.

וכך אנו רואים בחג החנוכה,

העצבות - שודש כל העבירות

אחד הדברים שמרחיקים את האדם מבורא עולם זו העצבות, ובכל מקום שיש עצבות יש בו ריחוק מבורא עולם, ויעקב אבינו בגלל שהיה בעצבות על יוסף הצדיק, לא שרתה עליו רוח הקודש במשך עשרים ושתיים שנה.

רבנו הקדוש רבי אהרון מקרלין אומר - דע לך שהעצבות כשלעצמה איננה עברה, אבל היא הגורמת לכל העבירות הקשות, ויהודי שנכנס לעצבות מיד יורד מטה מטה, ובאים עליו כל כוחות הטומאה.

לכן עיקר התביעה שהקב"ה תובע את עם ישראל היא (דברים כח מז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב", ואומרת הגמרא (חגיגה ה ב) "אמר רב פפא, אין עצבות לפני הקב"ה, שנאמר (דברי הימים א טז כז) "הוד והדר לפניו עוז וחדוה במקומו".

והעצבות היא היפך הקדושה, הרב הקדוש רבי חיים ויטאל זיע"א

שאפילו שיש חרב שהיא חדה וכבר מונחת על צווארו, אל ימנע עצמו מן הרחמים ואסור לו להתייאש, כי יש בורא לעולם והוא כל יכול, וכמה פעמים שמענו על אנשים שכבר היו במצב הקשה ביותר שלכאורה אבדה כל תקווה, אבל ברגע אחד באה הישועה והכל התהפך לטובה.

וכמו שאמרו חז"ל על הפסוק (תהלים לו) "כי רגע באפו חיים ברצונו בערב ילין בכי ולבוקר רינה", יכול להיות שאדם יהיה בערב בצער ולמחרת בבוקר יהיה ברינה ובשמחה, וכן אמר דוד המלך (תהלים ל יב) "הפכת מספדי למחול לי" הפכת את הימים של הגזירות לימים של אורה ושמחה, שכן היה בחג החנוכה ניסים גדולים ברגע אחד, ואפילו שהחשמונאים היו מעטים ועל פי ההיגיון לא יכלו להילחם ביוונים, הקב"ה ברגע אחד עשה להם ניסים גדולים כמו שאנו אומרים בתפילה "מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים".

תצא העצבות מליבו.

סגולת השמחה – וסכנת העצבות

כתוב במגילת חשמונאים, שכשמלך אנטיוכוס ראה שתרבות יוון נכנסה לכל המדינות חוץ מארץ ישראל, ובא אנטיוכוס לארץ ישראל וביקש שיתרגמו לו את התורה ליוונית, וישב ולמד תורה וגילה שבתורה יש חכמה יותר גדולה מחכמת יוון, ולא יכלו היוונים לסבול שיש חכמה יותר גדולה מהחכמה שלהם, לכן ביקשו להשכיח ולאבד את התורה מן העולם.

וכשהגיע אנטיוכוס לפסוק (דברים כח מז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב", גילה שהיהודים יש להם שמחה גדולה מקיום המצוות ולכן הם לא מחפשים דברים אחרים, והדרך היחידה להרחיק אותם מבורא עולם היא ע"י שיגרום להם להיות בעצבות, וראה שכל מצוה שיהודי עושה היא מביאה לו שמחה, וחקר ודרש איזה מצוות מביאים לאדם הכי הרבה שמחה,

תלמידו של רבנו האר"י הק' כותב, שבשעה שיהודי נכנס לעצבות מיד הוא נמסר בידי השר של הטומאה בידי הסיטרא אחרא, ובשעה שיהודי בעצבות הוא נועל בעדו את כל שערי הברכות בשמים.

רבינו הקדוש רבי ישראל הבעל שם טוב אומר, "העצבות יש בכוחה לנעול כל שערי שמים, תפילה יש בכוחה לפתוח כל שערי שמים, אבל השמחה יש בכוחה להפיל את כל החומות שבשמים".

ואנו רואים שבבית המקדש כשהיו רוצים הלוויים שהשכינה תרד לשרות בבית המקדש, היו מנגנים בכינורות וכך מתוך השמחה היתה השכינה יורדת לשרות בבית המקדש, וכמו שכתוב (מלכים ב, ג טו) "ועתה קחו לי מנגן והיה כנגן המנגן ותהי עליו יד ה'".

וניתן להינצל מן העצבות, רק על ידי שיחשוב במחשבתו שהכל מאיתו יתברך, וגם מה שנראה כדבר קשה מאוד ברגע אחד הקב"ה יכול להושיע אותו כי הכל בידי של בורא עולם, ועל ידי שיהודי יחזק בלבו את האמונה החזקה בבורא עולם מיד

חנוכה

ומזמר לקב"ה, (תהלים ג א) "מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו", שגם בברחו מפני אבשלום בנו לא נכנס דוד המלך לעצבות אלא היה מזמר לקב"ה.

ולכן ביקש דוד מהקב"ה (תהלים פו ד) "שמח נפש עבדך", שמח ר"ת ש'בת מ'ילה ח'ודש, וגם אנחנו אומרים בחנוכה מ'זמור ש'יר ח'נוכה, מ'זמור האות הראשונה מ מילה, ש'יר האות הראשונה ש שבת, ח'נוכה האות הראשונה ח חודש.

ואם נתבונן היוונים רצו לעקור את השבת ואת ברית המילה ואת קידוש החודש, ובחנוכה יש לנו שמונה ימים כנגד שמונת ימי המילה כמ"ש (ויקרא יב ג) "וביום השמיני ימול בשר ערלתו", ובחנוכה יש שבת שבתוך שמונה ימים חייב שתהיה שבת, ובחנוכה יש את ראש חודש טבת שכל מה שגזרו היוונים לעקור מעם ישראל לא הצליחו. לכן בחנוכה יש שמחה גדולה וכל דבר של צער אסור בחנוכה, כי היוונים רצו להכניס עצבות בעם ישראל, לכן קבעו חז"ל את חנוכה לימים של שמחה, שעל ידי שמחה אפשר להתקרב יותר

וגילה שלוש מצוות - שבת, מילה, וקידוש החודש, ולכן עמד אנטיוכוס וגזר על היהודים שלוש גזרות, והן שלא ישמרו שבת ושלא ימולו את בניהם ושלא יקדשו את החודש, שעל ידי שיהודי שומר שבת הוא זוכה לשמחה, ועל ידי שיהודי שומר על ברית המילה הוא זוכה לשמחה, ועל ידי שיהודי זהיר במועדות בזמנם כראוי הוא זוכה לשמחה.

וכך אמר אנטיוכוס - על ידי שהיהודים לא יקיימו את שלוש המצוות הללו, ממילא תכנס בהם עצבות, וכשיש עצבות מיד האדם יורד למטה עד התהום אל כל העבירות החמורות, ולכן גזר אנטיוכוס דווקא על שלוש המצוות האלו.

שמחה נפש עבדך

אומר רבינו ישראל הבעל שם טוב, שדוד המלך היו לו את כל הסיבות שבעולם להיות בעצבות, שכל ימיו היה נרדף שבתחילה שאול ביקש להרגו אחר כך אבשלום בנו ביקש להרגו, אבל דוד המלך לא נכנס לעצבות אלא כל הזמן היה יושב

ויותר להקב"ה.

כתב בתוספות יו"ט במסכת מגילה, שאנטיוכוס ביטל את קריאת התורה בציבור, ולכן תיקנו חכמים לקרות במקום הפטרה בנביא בציבור, ועכשיו אנו קוראים את שניהם גם קריאת התורה וגם הפטרה. וכן מובא בדברי רבותינו ז"ל שהגויים רצו לבטל ק"ש, וגזרו שלא יקראו קריאת שמע ולכן תקנו חכמים בשבת קריאת שמע בתוך קדושת מוסף כדי שהגויים לא ירגישו, וכך נשאר כבר ק"ש בתוך קדושה של מוסף גם היום, רואים אנחנו שהיוונים לא רק שלא הצליחו לעקור את התורה, אלא בגללם יש לנו תוספת בעבודת השם.

לפעמים צריך להסתפק במועט

אחד מגדולי הצדיקים שהיו לעם ישראל לפני חמש מאות שנה בצפת היה רבנו הרדב"ז רבי דוד בן זימרא, והרדב"ז כותב שהיה יהודי אחד שהיה בבית סוהר של גויים, וכל זמן שהיה בבית הסוהר לא היו הגויים נותנים לו לקיים מצוות, ובא שר בית הסוהר

עשרה ימים לפני יום הכיפורים, וא"ל אני נותן לך יום אחד חופש ואתה תבחר איזה יום אתה רוצה, מיד אותו יהודי שלח מכתב לרדב"ז לשאול מה יעשה ובאיזה יום יבחר?

שלח לו הרדב"ז - עכשיו ברגע זה שאתה מקבל את המכתב שלי בחזרה, אם תוכל לצאת ולקיים אפילו מצוה קטנה ביותר תקיים ואל תחכה לזמן אחר כי לא תדע מה יילד יום, ולומדים דבר זה מחנוכה שלא חיכו כלל, שמצאו פך קטן של שמן שהייתה בו כמות להדליק רק ליום אחד, והיו יכולים לומר בשביל מה נדליק עכשיו את המנורה הרי יש שמן רק ליום אחד בלבד, וכדי לייצר שמן טהור לוקח לפחות שמונה ימים, לכן אולי במקום להדליק היום ומחר לא יהיה איך להדליק, נמתין עד שהשמן יהיה מוכן ונדליק ברציפות, אבל הם לא אמרו כך אלא אמרו עכשיו אפשר להדליק ואפילו רק יום אחד, נדליק.

ונעשה נס והשמן דלק שמונה ימים, ואם לא היו מדליקין את המנורה מיד לא היה את הנס של חנוכה, שבעבודת השם אל תחכה לזמן אחר אלא עכשיו ברגע זה מה שאתה יכול

חנוכה

גזירה קשה מאוד על עם ישראל, ועמד הבעש"ט ליד עץ אחד והתפלל תפילה מיוחדת בכוונות מיוחדות ובכה עד שבאו ובישרו לו שהגזירה התבטלה.

לאחר שנפטר הבעש"ט שוב חזרה אותה הגזירה, ובאו למגיד ממזריטש וביקשו ממנו שיתפלל לביטולה כמו הבעש"ט, אמר להם את הכוונות שכיוון הבעש"ט איני יודע אבל את התפילה שהתפלל והיכן העץ שליידו עמד אני יודע, הלך ליד אותו העץ שליידו התפלל הבעש"ט והתפלל את התפילה אותה התפלל הבעש"ט ובכה הרבה, עד שבאו והודיעו לו שהתבטלה הגזירה.

לאחר פטירתו של המגיד ממזריטש חזרה שוב אותה הגזירה, ובאו בני אותו הדור לצדיק רבי משה לייב מסאסוב וביקשו ממנו שיתפלל לביטול הגזירה כדרך שהתפלל הבעש"ט, ואמר להם איני יודע לא את התפילה שהתפלל הבעש"ט ובוודאי לא את הכוונות שכיוון, אבל יודע אני היכן נמצא העץ שעל ידו עמד הבעש"ט ושם אני אלך להתפלל, ועמד שם והתפלל ובכה

לעשות אפילו משהו הקטן ביותר תעשה, כי ברגע שתעשה משהו קטן מיד הקב"ה יסייע בידך לעשות את המצוה בשלימות, כי הבא ליטהר מסייעין בידו.

כה סיפורי צדיקים

הרב בעל הבני יששכר רבי צבי אלימלך מדינוב זצוק"ל כותב, שלומדים מפסוק זה שבכל זמן שיהודי יהיה צריך לנס, יספר איזה נס שקרה אצל הצדיקים באותו עניין שבו הוא צריך ישועה, ועל ידי שמזכיר סיפור על צדיק שהושיע יהודים באותו העניין, הרי הוא מעורר על עצמו ישועות גדולות בדבר שהוא צריך בו ישועה, כמו שכותב הפסוק שאם תיראו גויים רבים וחזקים אל תיראו מהם, אלא תספרו את הניסים שה' עשה לעם ישראל ביציאת מצרים, ועל ידי זה יתעורר כח עליון שה' יעשה לכם ניסים כמו שעשה ביציאת מצרים, שבני ישראל ניצחו את המצרים אפילו שהיו רבים וחזקים מהם.

מסופר שבזמן הבעש"ט היתה

ימי החנוכה אנו חוזרים לספר את מסירות הנפש הגדולה של מתתיהו בן יוחנן כהן גדול וחמשת בניו, ועל ידי כך אנו מעוררים את הזכות שלהם בשמים, ובזכות זאת הקב"ה יעשה לנו עכשיו ניסים ונפלאות כמו שעשה בזמן החשמונאים.

בכה השמחה להפוך הפסד לברכה גדולה

רבי נחמן מברסלב מספר, שהיה יהודי עני ואביון שהיה גר בכפר של עניים, ויום אחד חפר באדמה ומצא שם יהלום יקר מאוד ואמרו לו זה יהלום יקר מאוד, אבל כאן לא יהיה מי שיקנה ממך את היהלום הזה כי הוא שווה הרבה מאוד כסף, אלא סע לחו"ל ושם תמכור את היהלום.

ואותו יהודי עני לפני שנסע הלך לקבל ברכה מרבי נחמן מברסלב, ואמר לו - תן לי עצה איך אני אצליח בדרך ואני אתעשר, אמר לו הצדיק - אני מצווה אותך שתמיד תהיה בשמחה ולא תיכנס ליאוש כלל, ולא משנה מה שיהיה אל תתייאש אלא תהיה בשמחה תמיד.

עד שהודיעוהו שהתבטלה הגזירה. לאחר פטירתו של רבי משה לייב מסאסוב חזרה שוב אותה הגזירה שגזרו הגויים על עם ישראל, ובאו בני אותו הדור לצדיק רבי ישראל מרוז'ין, ובקשו ממנו שיעמוד בתפילה לביטול הגזירה כדרך שעמד הבעש"ט, אמר להם איני יודע את התפילה שהתפלל הבעש"ט, ובוודאי שאיני יודע את הכוונות שכיוון ואפילו איני יודע היכן נמצא העץ שעל ידו עמד הבעש"ט והתפלל, אבל אני יכול לעמוד כאן במקומי ולספר את הסיפור על הבעש"ט, כיצד בשעה שנגזרה גזירה על עם ישראל עמד הבעש"ט ליד עץ אחד ושפך ליבו בתפילה ובתחנונים לפני הקב"ה והתבטלה הגזירה, ובאמת מיד כשסיים לספר את הסיפור באו ובישרוהו כי התבטלה הגזירה.

רואים על ידי מעשה נורא זה ממש כדברי בעל הבני יששכר, שעל ידי שמספרים מעשה מצדיקים שהשפיעו ישועה, מיד מעוררים ישועות גדולות על עם ישראל באותו העניין.

וגם אנחנו בכל שנה כשמגיעים

התעשר עושר גדול.

רואים אנו שאותו יהודי באמת הייתה לו סיבה גדולה להתייאש ולהיות בעצבות, אבל דווקא בגלל שלא התייאש אלא ידע שכל מה שהקב"ה עושה הוא לטובה, ובזכות שלא נפל ליאוש באה לו הישועה בתוך כמה רגעים.

הכח הוא רק מלמעלה

מסופר (אוצר כל מנהגי ישורון לבוב תרצ ט אות ד) שהיהודים היו מתחבאים במערות ולומדים תורה, וכשהיו באים היוונים היו מוציאים את הסביבונים והיו מסובבים, והבעל שם טוב אומר שנהגו היהודים בחנוכה לקחת סביבונים ולסבב אותם ולומר 'נס גדול היה פה', ומסופר על צדיקים גדולים שהיו מביאים לפניהם סביבון בחנוכה והיו מסובבים בסביבון.

ואומר הרב בידרמן (באר החיים חנוכה עמ' קסה), שהסביבון רומז לדבר גדול מאוד, שמסובבים אותו מלמעלה וכל זמן שיש בו את הכח שנתנו בו מלמעלה הסביבון עומד, וברגע שמסתיים הכח שנתנו בו

וכשהגיע לנמל לא היה לו כסף לשלם לאונייה, ואמר לו רב החובל - מה אתה מחפש? א"ל - אני רוצה לנסוע ואין לי כסף אבל יש לי יהלום יקר, הסתכל רב החובל וראה שיש לו יהלום מיוחד ויקר ומיד העלה אותו לאונייה והיה משרת אותו בכבוד גדול, ואותו עני היה מסתכל על היהלום כל הזמן והיה שמח, יום אחד נכנס אחד המשרתים ופינה את כל שאריות האוכל מהשולחן וזרקן לים, ובין היתר זרק גם את היהלום.

והתחיל אותו יהודי לחשוב מה אני אעשה עכשיו, ונזכר בדברי רבי נחמן שאמר לו לעולם אל תתייאש, ומיד התחיל לרקוד ולשמוח, ואחרי כמה רגעים נכנס אליו רב החובל ומצא אותו רוקד ושמח מאוד, א"ל - שמע, אתה אדם חייכן ושמח, יש לי הרבה סחורה ובכל פעם אני לא מצליח למכור את הסחורה כי אני אדם שכל הזמן כועס, אולי נרשום את הסחורה על השם שלך, וכך בגלל שיש לך פנים של אדם שמח יקנו ממך את הסחורה, הסכים היהודי ורשם את כל הסחורה על שמו, ואחרי כמה ימים פתאום נפל הגוי ומת והיהודי

חנוכה

הסתרתי פני רגע ממך, ובחסד עולם ריחמתוך אמר גואלך ה'".
 יהי רצון שזכות ימי החנוכה הקדושים וזכות אברהם אבינו וזכות רבי מאיר בעל הנס, תעמוד לכל שומעי השיעור היקרים ה' עליהם יחיו, ולכל עם ישראל באשר הם לפתוח להם את כל שערי ההצלחה וההרווחה, ולהצילם מכל יגון ואנחה, והקב"ה יעשה לנו ניסים כבימים ההם בזמן הזה.

מלמעלה מיד הוא נופל, כך היהודי כל זמן שהקב"ה נותן בו את הכח מלמעלה האדם עומד, אבל מיד כשהקב"ה מסלק את כוחו מן האדם מיד הוא נופל, ולכן היהודים היו נוהגים לסובב בסביבון כדי לעקור את דברי היוונים שסברו שהכח הוא באדם, אלא הכח הוא מלמעלה ורק מבורא עולם, כמו שנאמר בפסוק (ישעיה נד ז-ח) "ברגע קטן עזבתך וברחמים גדלים אקבצך: בשצף קצף

מוסדות התורה והחסד בית מאיר

השיעור השבועי

מפי מורנו ורבנו האדמו"ר

הרב
שמואל שמעון טולידאנו
שליט"א

שיתקיים בעזרת ה' יתברך
במוסדות התורה והחסד בית מאיר
רחוב העצמאות 39 רובע סיטי אשדוד

ביום שלישי ג' טבת 7.12.21

בשעה 20:45 בדיוק

לקבלת שיעורי הרב: 058-4150707